

Põhipunktid

- Tänane Euroopa Liidu kodakondsus on määratletud liikmesriikide kodakondsuse kaudu ja sisaldab seda täiendavaid õigusi. Liidu kodakondsus on otsekui iga liikmesriigi omaga kaasnev boonuspakett, kus on mõned majanduslikud ja poliitilised õigused ning sisuliselt puuduvad otsesed kohustused. Igapäevakasutuseks keskne Euroopa Liidu kodanikuõigus on vaba liikumine ja töötamine kogu liidu piires.
- Pikka aega nähti EL-i elanikku pakutavate hüvede tarbijana, kasusaajana (“turukodanik”), mitte EL-i kandjana. Mitmed katsetused kodanike rolli suurendamiseks majandusühenduses alates 1970.-test viisid Euroopa Liidu kodakondsuse loomisele 1992 Maastrichti lepinguga. Ehkki liikmesriikide oma täiendavana, on EL-i kodakondsusel nüüd ka teatud poliitilised jooned.
- Kodanikeühiskonna arendamine on ilmselgelt vajalik Euroopa Liidu kui demokraatliku poliitilise kogukonna arendamiseks. Kodanikeühiskond on koht, kus tegutsedes saab kodanik oma subjektsust kasutada ja kindlustada. Euroopa Liidu kodanikeühiskonna arengut soodustavad nii valitsemistraditsioon, milles on oluline lähimus, partnerlus ja kaasamine kui ka demokraatiavajaku ületamise soov ning institutsioonide ja poliitikate legitimeerimise vajadus.
- Euroopa kodanikeühiskond peab sisaldama kõiki mõõtmeid: assotsiatsiooniline tegevusväli, avalikkussfäär ja tsiviliseeritus. Nende arengut nähakse siiski erinevalt. Riigiülese kodanikeühiskonna käsitlus rõhutab ühtse Euroopa rahva kujundamise vajadust, mis viiks ühtse kodanikeühiskonnani näiteks põhiseaduspatriotismi alusel. Kahekihilise kodanikeühiskonna käsitlustes nähakse kõrvuti ja elujõulisena nii rahvusriiklikku kui üleliidulist kodanikeühiskonda, mille toimimine teineteist rikastab.